



Protocol Medicijn verstrekking & Medische handelingen

Inhoud

Protocol Medicijn verstrekking & Medische handelingen	1
Inleiding.....	3
Een leerling wordt ziek op school	4
Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	5
Medische handelingen.....	6
Bijlage 1 Medicijn protocol	9
Bijlage 2: Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	11
Bijlage 3: Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen	13
Bijlage 4: Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen	15
Bijlage 5: Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.:	16

Inleiding

Ons personeel wordt regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofd- en buikpijn.

De school krijgt soms ook het verzoek van ouders/verzorgers om een kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

En een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van schoolpersoneel gevraagd als het bijvoorbeeld gaat om het geven van sondevoeding, het geven van een injectie of het prikken van een bloedsuiker.

Met het verrichten van handelingen in de bovengenoemde situaties aanvaardt de school een aantal verantwoordelijkheden. Schoolpersoneel begeeft zich namelijk op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd is. Het is daarom van belang om van tevoren goed te overwegen of de school deze verantwoordelijkheid wil en kan dragen.

Bij een besluit om hierin een verantwoordelijkheid te nemen, is het voor de gezondheid van de betreffende leerling van groot belang dat de aangewezen personeelsleden in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Ze moeten zich ook realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Voor de individuele medewerker geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- een leerling wordt ziek op school;
- het verstrekken van medicijnen op verzoek;
- het verrichten van medische handelingen.

In het hiernavolgende worden de genoemde drie onderdelen beschreven. In de bijlagen vindt u de bijbehorende toestemmingsformulieren.

Ten behoeve van de leesbaarheid schrijven we in de hij-vorm en spreken we over ouders waarmee we zowel ouder(s) als verzorger(s) bedoelen.

Een leerling wordt ziek op school

De leerling wordt ziek op school

Regelmatig komt een leerling 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de scholuren last van hoofd- buik- of oorspijn. Ook kan de leerling bv door een insect geprikt worden. Een medewerker verstrekt dan vaak – zonder toestemming of medeweten van ouders – een paracetamol of wrijft Azaron op de plek van de insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een medewerker niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De groots mogelijke terughoudendheid is geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een leerling die ziek is naar huis moet. De schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om de leerling op te vangen, wordt de leerling gehaald of moet zijn thuis gebracht worden). Zie [bijlage 1](#).

1. Eerst de ouders (of de daartoe aangewezen vertegenwoordiger van de ouders) raadplegen

Ook wanneer een medewerker inschat dat de leerling bij een eenvoudig middel gebaat is, is het gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders met de vraag om toestemming voor een bepaald middel te verstrekken.

2. Als een ouder of aangewezen vertegenwoordiger niet te bereiken is

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. De leerling kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen niet verstrekt worden omdat er geen toestemming van ouders is

In de Wet Geneeskundige Behandelings Overeenkomst wordt de leerling qua beslissingsbevoegdheid als volgt ingedeeld:

Tot 12 jaar: ouders of voogd beslissen, aan de jonge leerling moet wel op een begrijpelijke manier worden verteld wat er met hen gaat gebeuren.

12-16 jaar: zowel ouders als leerling moeten toestemming geven. De mening van de leerling is in principe doorslaggevend.

Vanaf 16 jaar is de leerling beslissingsbevoegd. Ouders krijgen ook geen informatie over hun kind als deze daartoe geen toestemming geeft.

3. Blijf de leerling observeren

Het blijft zaak de leerling voortdurend te observeren. Raadpleeg bij twijfel altijd een (huis)arts. Ook wanneer de pijn blijft of de situatie verergert. Handel uiterst zorgvuldig.

Enkele veranderingen kunnen zijn:

- Een toename van pijn

Versie november 2018

- Misselijkheid
- Verandering van houding (in elkaar krimpen)
- Verandering van de huid (bleke of hoogrode kleur)
- Verandering van gedrag (onrust, afnemen van alertheid)

Bekwaamheidseisen

Binnen de school worden een of meerdere collega's, die door scholing bekwaam zijn om beslissingen te nemen (BV met BHV of EHBO bevoegdheden) aangewezen met wie overlegd wordt in geval van twijfel.

Deze vaste verantwoordelijke persoon beheert ook de medicatie en andere hulpmiddelen en registreert de uitgave van medicatie (ook paracetamol)

In overleg met deze medewerker kan worden besloten om een eenvoudig middel te geven (na raadpleging van het toestemmingsformulier, zie bijlage 1). Tijdens dit overleg wordt ook besloten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. **Raadpleeg bij twijfel altijd een arts.** Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Leerlingen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, insuline bij diabetes, antibiotica, ritalin of zepillen bij toevallen. Meestal redden leerlingen in het voortgezet onderwijs zich hier zelf mee, maar soms vragen ouders aan de schoolleiding of een docent deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven, maar die van de leerling is ook van belang.

Deze toestemming wordt schriftelijk vastgelegd met het formulier dat opgenomen is in [bijlage 1](#). Beide ouders ondertekenen dit document, ook wanneer ouders gescheiden zijn. [Bijlage 2](#) kan gebruikt worden als meer details nodig zijn.

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van de leerling kunnen leiden. Ouders en leerling leggen daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat moet gebeuren.

Ook wordt beschreven in welke periode de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum.

Hierdoor wordt duidelijk aangegeven wat er van de schoolleiding en het schoolpersoneel verwacht wordt en zij weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode, moet regelmatig met ouders en leerling overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijn gebruik op school. De mentor is hier het aanspreekpunt. Een goed moment om te overleggen is wanneer er weer een nieuwe voorraad medicijnen wordt gebracht.

Enkele praktische aandachtspunten:

- de medicijnen worden centraal in de school op een vaste afgesloten plek onder de juiste omstandigheden bewaard en beheerd;
- controleer de uiterste gebruiksdatum voor toediening;
- de medicijnen worden alleen in ontvangst genomen wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van de betreffende leerling;
- lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn;
- noteer per keer op een aftekenlijst dat u het medicijn aan de betreffende leerling gegeven hebt.

Mocht de situatie zich voordoen dat een leerling niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat alle relevante gegevens bij de hand zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, Deze gegevens zijn terug te vinden in Magister. Ook moet het medicijn dat is toegediend worden doorgegeven, welke reacties de leerling vertoont en eventueel welke fout is gemaakt (zie bijlage 5: Hoe te handelen bij een calamiteit).

Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig zieke leerling, een leerling met een chronische ziekte of een leerling met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. De leerling heeft contact met leeftijdgenoten, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn ziekte of handicap. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van deze leerling om naar school te gaan als dat mogelijk is.

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en -personeel vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabeten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de leerling zelf of een van zijn ouders/verzorgers op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders en/of leerling wel eens een beroep op de schoolleiding en het schoolpersoneel gedaan. Schoolbesturen moeten zich, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een medewerker, realiseren dat zij daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen. Zonder toestemming

van de ouders kan een medewerker en een school niets doen (zie [bijlage 1](#) en eventueel bijlage 3: Toestemmingsformulier: Het uitvoeren van medische handelingen).

Aansprakelijkheid:

Vorenstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische en paramedische beroepen. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar moet hierbij serieus worden genomen. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren.

Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring (zie [bijlage 4](#)).

Zodoende wordt een optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leraar geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen **niet** te laten uitvoeren.

Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zou de medische handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leraar die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handeling verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat, wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld, hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, stel u dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind.

Bel bij een ernstige situatie direct het landelijke alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

Bijlage 1 Medicijn protocol



Beste ouder(s)/verzorger(s),

Op het OPDC van het samenwerkingsverband Fultura wordt ons personeel regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofd- en buikpijn.

De school krijgt soms ook het verzoek van ouders/verzorgers om een kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van schoolpersoneel gevraagd als het bijvoorbeeld gaat om het geven van sondevoeding, het geven van een injectie of het prikken van een bloedsuiker en in het meest ernstige geval reanimatie.

Met deze brief vragen wij daarom uw toestemming voor bovenstaande handelingen. Wilt u deze brief volledig invullen en retour zenden naar Fultura? Eventuele bijzonderheden vragen wij u onder aan deze brief te vermelden.

- Ik geef toestemming tot handelswijze voor als mijn kind ziek wordt op school
- Ik geef toestemming voor het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Ik geef toestemming tot het uitvoeren van medisch handelen

Bijzonderheden:

Voor een uitgebreide versie van het medicijn protocol verwijzen wij u naar de website van Fultura (www.fultura.nl).

Ondergetekenden (leerling en ouders) gaan akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling : _____

Geboortedatum : _____

Ondergetekenden:

Naam leerling:

Naamouder/verzorger:

Naam 2e ouder

Handtekeningleerling

Handtekening ouder(s)/verzorger(s)

Datum:

Plaats:

Bijlage 2: Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling : _____

Geboortedatum : _____

Naam specialist : _____

Telefoon : _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte(s):

Naam van het medicijn: _____

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

.....uuruuruuruur

Medicijn(en) mag/mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn : _____

Wijze van toediening : _____

Wijze van bewaren : _____

Controle op vervaldatum door: _____

Functie : _____

Ondergetekenden, leerling en ouder/verzorger van genoemde leerling, geven hiermee aan de school, c.q. het hieronder genoemde schoolpersoneelslid dat daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam ouder/verzorger : _____

Datum : _____

Handtekening leerling : _____

Handtekening ouder/verzorger: _____

(bij gescheiden ouders handtekening tweede ouder): _____

===== MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen

op : _____ (datum)

door : _____ (naam)

functie : _____

van : _____ (instelling)

aan : _____

functie(s) : _____

van : _____ (naam /plaats school)

Handtekening instructeur : Handtekening medewerker school:

Bijlage 3: Toestemming tot het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenaamde 'medische handeling' op school bij:

naam leerling : _____

geboortedatum : _____

adres : _____

postcode en plaats : _____

naam ouder(s)/verzorger(s): _____

telefoon thuis: _____ mobiel: _____

telefoon werk: _____

naam huisarts: _____ telefoon: _____

naam specialist: _____ telefoon: _____

naam medisch contactpersoon : _____

telefoon : _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de medische handeling op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren medische handeling:

De medische handeling moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____ uur

_____ uur

_____ uur

_____ uur

De medische handeling mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Manier waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: ja/nee

Instructie medisch handelen	
Er is instructie gegeven over de juiste uitvoering van medisch handelen + controle op	
	: _____ (datum)
Door:	
Naam	: _____
Functie	: _____
Van	: _____ (instelling)
Aan:	
Naam	: _____

Naam : _____

Ouder/verzorger: _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Bijlage 4: Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen
Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

verklaart dat,

naam werknemer : _____

functie : _____

werkzaam bij : _____

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handelingen bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

naam leerling : _____

geboortedatum : _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Ondergetekende:

Naam : _____

Functie : _____

Werkzaam bij : _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Bijlage 5: Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit

Hoe te handelen bij calamiteiten? We onderscheiden twee situaties:

1. Het toedienen van medicijnen aan een leerling;
 2. Het uitvoeren van een medische handeling.
- Laat de leerling niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer de leerling goed en probeer hem gerust te stellen.
 - Waarschuw een volwassene of laat één van de andere leerlingen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat de leerling tegen de volwassene moet zeggen.
 - Bel direct de huisarts en/of de specialist van de leerling. De gegevens staan in Magister.
 - Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
 - Geef aan naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan.
 - Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van de leerling bij de hand hebt of laat ze direct door iemand opzoeken (Magister), zoals:
 - Naam van de leerling
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en/of een andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
 - Bel de ouders (bij geen gehoor: een andere, door de ouders aangewezen persoon).
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 - In geval van opname: geef door naar welk ziekenhuis is de leerling is gegaan.

Toevoegen:

- Medicatie-opslag

- Ziek naar huis: melden aan ouders, wat als je ouders niet kan bereiken?
- Instructie medicatie-toediening (in opdracht van een arts, hiervoor een verklaring van bekwaamheid en instructie)
- Bijlage persoonlijke afspraken epilepsie (GGD protocol)
- Noodsituatie, ieder burger wordt geacht te helpen, volwassene aanwezig blijven